

Frazeologia - ćwiczenia

Ćwiczenia z frazeologii na podstawie fragmentów powieści.

Frazeologia - ćwiczenia

Część 1

Ćwiczenie 1

Oto fragment powieści. Ukrywa się w nim ponad 20 związków frazeologicznych, których bohaterem jest CZAS.

Odszukaj je i wyjaśnij ich znaczenie według wzoru: *sezon ogórkowy* – zastój w życiu kulturalnym, politycznym, sportowym, itd., okres małej atrakcyjności programów telewizyjnych i radiowych *gorący sezon* – przeciwieństwo sezonu ogórkowego

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij, co to znaczy, że CZAS *miewa tautologiczne skłonności*. Podaj przykłady.

„Nazywam się Czas. Trwam nieprzerwanie, miewam tautologiczne skłonności. Jestem odcinkiem samego siebie i tylko kwestią. Letni i zimowy. Gorący i ogórkowy. Gramatyczny i wolny. Z mojej perspektywy zawsze widać lepiej.

Mam specjalizację medyczną: goję rany, a mój ząb nadgryza wszystko. Jestem pieniądzem. Do mnie dzban wodę nosi. Po mnie każdy mądry. Umiem wiele: nagle, pokazuję, przychodzę, a mimo to bywam zabijany. Wtedy mi siebie szkoda.

Bywam najwyższy i niedługi, i rychły, czyli spóźniony: pojawiaam się poniewczasie. Jestem muzykalny, od czasu do czasu ludzie grają na mnie; takie granie określa się mianem gry na zwłokę. Zwłoka w liczbie pojedynczej oznacza opóźnienie pewnej czynności, nie występuje w liczbie mnogiej.

Zwłoki w liczbie mnogiej oznaczają martwe ciała, nie występują w liczbie pojedynczej, podobnie jak drzwi bądź pchły. Pojawiam się z *o*, z *po*, z *do*, z *przed*, a nawet z *z*. Czasem pojawiaam się jako duch.

Czas na mnie.”

Część 2

Ćwiczenie 3

Oto fragment powieści. Ukrywa się w nim ponad 10 związków frazeologicznych, których bohaterem jest PRAWDA. Odszukaj je i wyjaśnij ich znaczenie według wzoru: *prawda stara jak świat* – bardzo stara, istniejąca od niepamiętnych czasów

„Nazywam się PRAWDA. Jestem punktem wyjścia i punktem dojścia. Nie istnieje nic starszego ode mnie.

Mam wielu ojców i wiele matek, niczym Zwycięstwo. Toczy się o mnie długie boje.

Jestem oczywista i szczerza, gorzka i słodka, najprawdziwsza i najczęściej naga, gdy klimat i system wartości zachęcają. Między Bogiem a Prawdą można mnie dojść, chociaż łatwiej się ze mną minąć. Można mi spojrzeć prosto w oczy, mimo że wtedy kole. Bywam owijana w bawełnę, lecz jak oliwa wypływam na wierzch.

Definiowano mnie rozmaicie, najczęściej błędnie. W rzeczy samej jestem prosta, choć niekiedy skomplikowana.”

Ignacy Karpowicz, Balladyny i romanse, Kraków 2011, s. 293

Część 3

Ćwiczenie 4

Oto fragment powieści. Ukrywa się w nim ponad 10 związków frazeologicznych, których bohaterem jest PRZYJĘCIE. Odszukaj je i wyjaśnij ich znaczenie, dopisując synonimy według wzoru:

to nie do przyjęcia – **wykluczone**, nieakceptowane, **nieodpowiednie**, niemoralne, **niemożliwe**, **niedozwolone**, gorszące, niewłaściwe, złe, **niedopuszczalne**

Ćwiczenie 5

2. Co to znaczy, że PRZYJĘCIE jako rzeczownik jest odczasownikowe? Podaj inne przykłady rzeczowników odczasownikowych.

„Nazywam się PRZYJĘCIE. Bywam chłodne, zimne, życzliwe i serdeczne. Bywam zaręczynowe. Jako rzeczownik bywam odczasownikowe. Dziś jestem huczne, wielkie i wystawne. Bywam wyznaczane, zwłaszcza w przychodniach i kancelariach, przez godziny.

Często jestem nie do przyjęcia. Bywam urządzane, wydawane i zgotowane, zwykle owacyjnie. Jestem towarzyskie, gromadzę ludzi i bogów, świętujących jakąś okazję, albo też spotykających się po to, by po prostu tańczyć, śpiewać i się bawić. Moja natura jest radosna. Mój negatyw, nie do końca negatywny, to stypa.

Najczęściej występuję w weekendy, choć i nie pogardzę środkiem tygodnia. Jednym słowem: miejsce i czas nie ma znaczenia. Jestem elastyczne. Dopasuję się z łatwością.”

Ignacy Karłowicz, Balladyny i romanse, Kraków 2011, s. 289